

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до вивчення дисципліни

**«Управління міжнародною конкурентоспроможністю та
зовнішньоекономічною діяльністю» для студентів спеціальності
051 – економіка, освітньо-професійної програми «Міжнародна
економіка» (магістерський рівень)**

**Дніпро НМетАУ
2019**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до вивчення дисципліни

**«Управління міжнародною конкурентоспроможністю та
зовнішньоекономічною діяльністю» для студентів спеціальності
051 – економіка, освітньо-професійної програми «Міжнародна
економіка» (магістерський рівень)**

**Дніпро НМетАУ
2019**

УДК 339.72

Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю» для студентів спеціальності 051 – економіка, освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка» (магістерський рівень) / Укл.: В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. – Дніпро: НМетАУ, 2019. – 60 с.

Містять зміст лекційного курсу, плани семінарських (практичних) занять, контрольні та дискусійні питання, питання підсумкового контролю знань, тематику індивідуальних завдань та контрольних робіт, приклади задач та тестових завдань з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю».

Призначені для студентів спеціальності 051 – економіка, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» (магістерський рівень).

Укладачі: В.В. Білоцерківець, д-р екон. наук, проф. ;
О.О. Завгородня, д-р екон. наук, проф.

Відповідальний за випуск В.М. Тарасевич, д-р екон. наук, проф.

Рецензент К.Ф. Ковальчук, д-р екон. наук, проф. (НМетАУ)

Підписано до друку 13.03.2019. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.
Облік.-вид. арк. 3,52. Умов. друк. арк. 3,48. Замовлення № 46.

Національна металургійна академія України
49600, м. Дніпро-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. СТРУКТУРА, ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	15
3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО (ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО) КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	18
4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА	22
4.1. Рекомендована тематика індивідуальних завдань (контрольних робіт для студентів заочної форми навчання).....	23
4.2. Рекомендована тематика курсових робіт	25
5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	29
6. ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ.....	34
7. ПРИКЛАДИ РОЗРАХУНКОВИХ ЗАВДАНЬ	48
ЛІТЕРАТУРА.....	53
ДОДАТКИ	56

ВСТУП

Навчальна дисципліна "Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю" (далі – УМКСтаЗЕД) є обов'язковою і входить до циклу фахової підготовки студентів, які навчаються за магістерською освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» (спеціальність 051 - економіка) .

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів розуміння умов, факторів та механізмів досягнення високих конкурентних позицій суб'єктів міжнародних економічних відносин на світовому ринку, набуття вмінь аналізу зовнішньоекономічного середовища підприємницької діяльності, прийняття ефективних управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності та оцінювання їх наслідків.

Дисципліна УМКСтаЗЕД забезпечує набуття та розвиток наступних компетенцій:

- здатність розробляти проекти та управляти ними (ЗК6).
- здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК9);
- здатність формулювати, ставити та вирішувати завдання, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати (ЗК10);
- здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для управління міжнародною економічною діяльністю (ФК1);
- здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурсні обмеження (ФК6);
- здатність оцінювати ефективність, можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень в сфері міжнародної економіки(ФК8);
- здатність планувати, розробляти та оцінювати проекти у сфері міжнародної економіки, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення із врахуванням нормативно-правової бази провадження зовнішньоекономічної діяльності (ФК12).

У результаті вивчення дисципліни УМКСтаЗЕД студент одержати наступні програмні результати:

- вміти вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління міжнародною економічною діяльністю (ПРН8);
- вміти обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання (ПРН13);
- оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень (ПРН14);
- вміти організовувати розробку та проведення проектів у сфері міжнародної економіки із врахуванням інформаційного, методичного, фінансового та кадрового забезпечення (ПРН17).

Критерії успішності – отримання позитивних оцінок на семінарських та практичних заняттях, при виконанні тестових завдань, завдань модульних, курсової та екзаменаційної робіт.

Засоби діагностики успішності навчання – комплекти завдань для модульних та екзаменаційних робіт.

Зв'язок з іншими дисциплінами – дисципліні передуює вивчення дисциплін: «Політична економія», «Філософія», «Основи менеджменту», «Міжнародна економіка», «Національна економіка», «Державне регулювання економіки», «Маркетинг».

Набуті знання і вміння використовуються при вивченні дисциплін «Управління міжнародними інвестиційними проектами», «Міжнародний бізнес та конкуренція», «Управління змінами в міжнародному бізнесі», під час роботи над випусковою магістерською роботою, а також у подальшій професійній діяльності за фахом навчання.

1. СТРУКТУРА, ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю

Спеціальність: 8.051 Економіка (ЕК02)

**Освітньо-
професійна
програма**

Міжнародна економіка

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті			
		1	2	3	4
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	210	60	30	60	60
Аудиторні заняття, з них:	88	24	16	32	16
Лекції	40	8	8	16	8
Лабораторні роботи	0	0	0	0	0
Практичні заняття	8	0	0	0	8
Семінарські заняття	40	16	8	16	0
Самостійна робота, у тому числі при:	122	36	14	28	44
підготовці до аудиторних занять	50	18	8	16	8
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	18	6	3	6	3
виконанні курсових проектів (робіт)	30	0	0	0	30
виконанні індивідуальних завдань	0	0	0	0	0
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	24	12	3	6	3
Заходи семестрового контролю			семестрова (екзамен)		курсорова робота, підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

Структура дисципліни

Модуль	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Шифр змістового модуля	Захід модульного контролю	
1	Міжнародна конкуренція та конкурентоспроможність			
	<u>Лекції</u>			
	1. Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність	2	Контрольна робота (тестування)	
	2. Стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємств та кластери у системі її формування	2		
	<u>Семінари</u>			
	1. Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність.	4		
	2. Стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємств та кластери у системі її формування.	4		
	<u>Самостійна робота</u>			
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>			
	1. Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність.	6		
Підготовка до аудиторних занять	9			
Підготовка до модульного контролю	3			
Усього:	30			
2	Управління міжнародною конкурентоспроможністю: середовище, мікро- та макроекономічні основи, національні особливості			
	<u>Лекції</u>			
	1. Регіональні та локальні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю та управління нею в умовах транзитивних економік	2	Контрольна робота (тестування)	
	2. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті інтеграції.	2		
	<u>Семінари</u>			
1. Регіональні й локальні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю та управління нею в умовах транзитивних	4			

	економік.		
	2. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті інтеграції.	4	
	<u>Самостійна робота</u> <i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті інтеграції.	6	
	Підготовка до аудиторних занять	9	
	Підготовка до модульного контролю	3	
	Усього:	30	
	Сучасні глобальні та цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю.		
	<u>Лекції</u>		Екзамен
	1. Сучасні конкурентні політики країн та їх координація.	2	
	2. Глобальна конкурентоспроможність.	4	
	3. Цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю.	2	
	<u>Семінари</u>		
	1. Сучасні конкурентні політики країн та їх координація.	2	
3	2. Глобальна конкурентоспроможність.	4	
	3. Цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю.	2	
	<u>Самостійна робота</u> <i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю.	3	
	Підготовка до аудиторних занять	8	
	Підготовка та складання екзамену	3	
	Усього:	30	
	Зовнішньоекономічна діяльність: зміст, форми та засади управління		
4	<u>Лекції</u>		Контрольна робота (тестування)
	1. Зовнішньоекономічна діяльність: види,	2	

	<p>суб'єкти, показники та правові засади провадження</p> <p>2. Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства 2</p> <p>3. Стратегії розвитку та планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства 4</p> <p><u>Семінари</u></p> <p>1. Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства 4</p> <p>2. Стратегія та планування розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства 4</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Зовнішньоекономічна діяльність: види, суб'єкти, показники та правові засади провадження 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 8</p> <p>Підготовка до модульного контролю 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		
5	<p>Організація виходу підприємства на зовнішні ринки</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Експортне рішення та експортний процес 4</p> <p>2. Цінова політика фірми на зовнішньому ринку 4</p> <p><u>Семінари</u></p> <p>1. Експортне рішення та експортний процес 4</p> <p>2. Цінова політика фірми на зовнішньому ринку. 4</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Цінова політика фірми на зовнішньому ринку 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 8</p> <p>Підготовка до модульного контролю 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		Контрольна робота (тестування)
6	<p>Управління ефективністю зовнішньоекономічної діяльності</p> <p><u>Лекції</u></p>		Контрольна робота

	<p>1. Оцінка, аналіз та фактори ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства 6</p> <p>2. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності 2</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Ефективність зовнішньоекономічних операцій та її фактори 6</p> <p>2. Ризики зовнішньоекономічної діяльності 2</p> <p><u>Самостійна робота</u> <i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 8</p> <p>Підготовка до модульного контролю 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		(тестування)
7	<p>Курсова робота</p> <p><u>Самостійна робота</u> <i>Виконання та захист курсової роботи</i></p> <p>1. Дослідження за тематикою випускової магістерської роботи: 30</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>		Курсовий проект (робота)

Зміст дисципліни Лекційний курс

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	<p>Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність</p> <p>Економічна сутність конкуренції та її роль у ринковій економіці. Міжнародна конкуренція. Види конкурентних середовищ та фактори впливу на конкуренцію. Поняття конкурентоспроможності. Міжнародна конкуренція і конкурентоспроможність. Конкурентоспроможність підприємства, товару. Міжнародний ринок та ринкові ніші. Підприємство і конкурентоспроможність галузі та національної економіки.</p>	2

2	<p>Стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємств та кластери у системі її формування</p> <p>Типологія стратегій міжнародної конкурентоспроможності підприємства. Еволюція підходів до формування міжнародних стратегій підприємства. Стратегія збільшення обсягів виробництва. Принципи формування стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємства.</p> <p>Види стратегій міжнародної конкурентоспроможності. Стратегічні можливості діяльності фірми на світовому ринку. Конкурентні стратегії у сфері масового виробництва.</p> <p>Теорія і моделі формування та конкурентоспроможності кластерів. Теорії А. Маршала та М. Вебера. Моделі Перру та Дарвента. Стратегії регіонального розвитку та формування індустріальних кластерів. «Теорія ромба» М. Портера і формування конкурентних переваг. Кластерні стратегії створення конкурентних переваг. Принципи класифікації кластерів. Кластеротворення: передумови, механізми, стратегії. Типові стратегії фірми за М. Портером.</p>	2
3	<p>Регіональні та локальні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю та управління нею в умовах транзитивних економік</p> <p>Регулювання конкуренції. Роль уряду в досягненні конкурентоспроможності країни. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах. Американська (ліберальна) модель регулювання. Німецька модель господарювання. Англійська (Європейська кейнсіанська) модель ринкової економіки. Японська модель регулювання ринкових відносин. Моделі ринку провідних країн, що розвиваються.</p> <p>Особливості управління міжнародною конкурентоспроможністю в перехідних економіках. Проблема побудови консенсусу навколо стратегії розвитку перехідних економік. Завдання стратегії зростання та передумови посилення міжнародної конкурентоспроможності України.</p>	2
4	<p>Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті інтеграції.</p> <p>Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті розвитку економіки Європейського союзу. Стратегічні пріоритети Північно-американської зони вільної торгівлі та національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності. Моделі і стратегії розвитку країн Південно-східної Азії. АСЕАН.</p>	2
5	<p>Сучасні конкурентні політики країн та їх координація.</p>	2

	Еволюція інституцій регулювання міжнародних економічних відносин. Міжнародне регулювання руху товарів, послуг і продуктів інтелектуальної власності. Роль світової організації торгівлі. Регулювання міжнародних фінансових відносин. Роль міжнародного валютного фонду. Роль міжнародного банку реконструкції і розвитку. Роль Світового банку. Проблема реформування міжнародних економічних організацій.	
6	Глобальна конкурентоспроможність. Суть, причини і тенденції глобалізації. Особливості конкуренції у глобальних галузях. Джерела конкурентної переваги і перешкоди для глобальної конкуренції. Глобальні стратегії підприємств. Порівняння глобальної та багатонаціональної стратегії підприємства. Проблеми підвищення міжнародної конкурентоспроможності слаборозвинених економік в умовах глобалізації. Економічні моделі і стратегії для країн, що розвиваються. Стратегія сталого розвитку та імовірні межі її використання.	4
7	Цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю. Проблеми управління міжнародною конкурентоспроможністю в світлі цивілізаційних викликів. Постіндустріальне і постекономічне суспільства: дилема чи тотожність. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та економічні аспекти зіткнення і взаємодії цивілізацій.	2
8	Зовнішньоекономічна діяльність: види, суб'єкти, показники та правові засади провадження Зміст, ознаки, суб'єкти та об'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Мотивація, принципи та фактори здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності та їх характеристика. Система макропоказників зовнішньоекономічної діяльності. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Законодавча база ЗЕД в Україні.	2
9	Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства Загальні та специфічні функції управління. Організаційна структура служби зовнішньоекономічної підприємства. Принципи побудови зовнішньоекономічних підрозділів (дивізіонів): функціональна структура; товарно-галузєва структура; географічна структура; ринкова структура; матрична структура.	2

	Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю у міжкультурному середовищі.	
10	<p>Стратегії розвитку та планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства</p> <p>Стратегічні рішення у зовнішньоекономічній діяльності. Методи оцінки зовнішньоекономічної ситуації та вибору напрямів розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.</p> <p>Стратегії проникнення на зовнішні ринки: стратегії завоювання або розширення; стратегії збереження; стратегії лідерства; вимушені стратегії. Особливості стратегії розвитку ЗЕД малих, великих та середніх фірм.</p> <p>Планування зовнішньоекономічної діяльності на рівні підприємства.</p> <p>Маркетинговий план зовнішньоекономічної діяльності.</p>	4
11	<p>Експортне рішення та експортний процес</p> <p>Експортне рішення фірми. Експортна ініціатива. Мотиви та детермінанти успішного експорту.</p> <p>Вивчення і аналіз умов ринку. Вимірювання та аналіз експортного потенціалу фірми.</p> <p>Засади співпраці із торговими посередниками в експортно-імпортному процесі.</p> <p>Характеристика та класифікація торгових посередників за обсягом повноважень і за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках.</p> <p>Агенти, представники, брокери, маклери. Принципи винагороди торгових посередників.</p>	4
12	<p>Цінова політика фірми на зовнішньому ринку</p> <p>Етапи процесу визначення експортної ціни. Визначення та аналіз витрат на експорт. Середньовитратний та маржинальний підходи до ціноутворення. Цінова політика фірми на зовнішніх ринках: політика проникнення, політика "зняття вершків", політика збиткового лідера, політика захоплення ринку, політика витрати плюс, демпінг. Система цінових знижок.</p>	4
13	<p>Оцінка, аналіз та фактори ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства</p> <p>Роль і методи контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Економічна та управлінська ефективність зовнішньоекономічної діяльності. Система показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.</p> <p>Ефективність експортно-імпортних операцій та методика її</p>	6

	розрахунку. Зміст і послідовність техніко-економічного обґрунтування спільного промислово - інвестиційного проекту.	
14	Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності Ризики зовнішньоекономічної діяльності: зміст, джерела та класифікація. Засади та методи управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності. Страхування та його специфіка у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Перестрахування та гарантійне страхування ризиків.	2

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність. Конкурентна динаміка та її категорії. Конкурентний процес. Конкурентна зміна. Конкурентний розвиток. [2, с. 75-89; 8, с. 18-36]	6
2	Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті інтеграції. Особливості національних стратегій міжнародної конкурентоспроможності та перспективи розвитку Азійсько-Тихоокеанського регіону. [9, с. 244-251.]	6
3	Цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю. Цивілізаційні комунікаційні процеси та підвищення міжнародної конкурентоспроможності: Схід - Захід, Північ - Південь. [8, с. 170-192; 9, с. 316-322]	3
4	Зовнішньоекономічна діяльність: види, суб'єкти, показники та правові засади провадження Методи та інструменти державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Доп. 2, Ч.ІІ, с. 12-18; 6]. Національні пріоритети розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні [Інтернет, 13].	3

5	Цінова політика фірми на зовнішньому ринку Цінові комерційні та технічні поправки, методика їх розрахунку. Особливості рішення про імпорт товарів на основі порівняння цінових альтернатив [6, с. 212-224].	3
6	Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності Основні ризики зовнішньоторговельних контрактів та напрями їх мінімізації [6, С. 78-96]	3

2. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність. 1. Економічна сутність конкуренції та її роль у ринковій економіці. 2. Міжнародна конкуренція. 3. Міжнародний ринок та ринкові ніші.	4
2	Стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємств та кластери у системі її формування. 1. Еволюція підходів до формування міжнародних стратегій підприємства. 2. Види стратегій міжнародної конкурентоспроможності. 3. Теорія і моделі формування та конкурентоспроможності кластерів. 4. Кластерні стратегії створення конкурентних переваг.	4
3	Регіональні й локальні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю та управління нею в умовах транзитивних економік. 1. Роль уряду в досягненні конкурентоспроможності країни. 2. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах. 3. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в перехідних економіках. 4. Стратегії зростання та передумови посилення міжнародної конкурентоспроможності України.	4
4	Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті інтеграції.	4

	<p>1. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн Європейського союзу.</p> <p>2. Пріоритети НАФТА та національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності.</p> <p>3. Моделі і стратегії розвитку країн Південно-східної Азії.</p>	
5	<p>Сучасні конкурентні політики країн та їх координація.</p> <p>1. Сутність міжнародної координації конкурентної економічної політики та її інститути.</p> <p>2. Міжнародне регулювання руху товарів, послуг і продуктів інтелектуальної власності.</p> <p>3. Регулювання міжнародних фінансових відносин.</p>	2
6	<p>Глобальна конкурентоспроможність.</p> <p>1. Суть, причини, тенденції глобалізації та особливості конкуренції у глобальних галузях.</p> <p>2. Глобальні стратегії підприємств.</p> <p>3. Економічні моделі і стратегії для країн, що розвиваються.</p>	4
7	<p>Цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю.</p> <p>1. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та цивілізаційні виклики.</p> <p>2. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та постіндустріальне і постекономічне суспільства.</p> <p>3. Цивілізаційні комунікаційні процеси та підвищення міжнародної конкурентоспроможності.</p>	2
8	<p>Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства</p> <p>1. Рівні та функції управління зовнішньоекономічною діяльністю.</p> <p>2. Фактори і принципи побудови організаційних структур управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.</p> <p>3. Організаційні структури управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, їхні переваги та недоліки.</p> <p>4. Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю у міжкультурному середовищі.</p>	4
9	<p>Стратегія та планування розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства</p> <p>1. Стратегія поведінки фірми на зовнішньому ринку, її структура, принципи та алгоритм розробки.</p> <p>2.</p> <p>3. Методи оцінки зовнішньоекономічної ситуації та вибору</p>	4

	напрямів розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	
10	Експортне рішення та експортний процес 1. Експортна ініціатива. 2. Мотиви експорту. 3. Організація маркетингових досліджень на зовнішньому ринку. 4. Пошук, вибір та встановлення контакту із закордонним партнером. 5. Контракт у зовнішньоекономічній діяльності. 6. Співпраця із посередниками.	4
11	Цінова політика фірми на зовнішньому ринку. 1. Цінові стратегії фірми. 2. Ціни зовнішньоторгових контрактів. 3. Поправки на комерційні умови та методи їх врахування.	4

Практичні заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Ефективність зовнішньоекономічних операцій та її фактори Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій. Аналіз та оцінка ефективності операцій, пов'язаних з імпортом обладнання та устаткування. Ризик як фактор ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	6
2	Ризики зовнішньоекономічної діяльності Аналіз та оцінка ризиків зовнішньоекономічної діяльності, обґрунтування напрямів їх мінімізації.	2

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО (ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО) КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Частина I. Управління міжнародною конкурентоспроможністю

1. Економічна сутність конкуренції та її роль у ринковій економіці.
2. Міжнародна конкуренція.
3. Види конкурентних середовищ та фактори впливу на конкуренцію.
4. Поняття конкурентоспроможності.
5. Міжнародна конкуренція і конкурентоспроможність.
6. Міжнародний ринок та ринкові ніші.
7. Підприємство і конкурентоспроможність галузі та національної економіки.
8. Типологія стратегій міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
9. Еволюція підходів до формування міжнародних стратегій підприємства.
10. Стратегія збільшення обсягів виробництва.
11. Принципи формування стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
12. Види стратегій міжнародної конкурентоспроможності.
13. Конкурентні стратегії у сфері масового виробництва.
14. Теорія і моделі формування та конкурентоспроможності кластерів.
15. Стратегії регіонального розвитку та формування індустріальних кластерів.
16. «Теорія ромба» М. Портера і формування конкурентних переваг.
17. Кластерні стратегії створення конкурентних переваг.
18. Кластеротворення: передумови, механізми, стратегії.
19. Типові стратегії фірми за М. Портером.
20. Роль уряду в досягненні конкурентоспроможності країни.
21. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: американська (ліберальна) модель регулювання.
22. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: німецька модель господарювання.
23. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах:

англійська модель ринкової економіки.

24. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: японська модель регулювання ринкових відносин.

25. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: моделі ринку країн, що розвиваються.

26. Особливості управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю в перехідних економіках.

27. Завдання стратегії зростання та передумови посилення міжнародної конкурентоспроможності України.

28. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті розвитку економіки Європейського союзу.

29. Стратегічні пріоритети Північноамериканської зони вільної торгівлі та національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності.

30. Моделі і стратегії розвитку країн Південно-східної Азії.

31. Еволюція інституцій регулювання міжнародних економічних відносин.

32. Міжнародне регулювання руху товарів, послуг і продуктів інтелектуальної власності.

33. Регулювання міжнародних фінансових відносин та міжнародна конкурентоспроможність.

34. Проблема реформування міжнародних економічних організацій.

35. Роль міжнародного валютного фонду у забезпеченні та міжнародної конкурентоспроможності.

36. Суть, причини і тенденції глобалізації.

37. Особливості конкуренції у глобальних галузях.

38. Джерела конкурентної переваги і перешкоди для глобальної конкуренції.

39. Глобальні стратегії підприємств. Порівняння глобальної та багатонаціональної стратегії підприємства.

40. Проблеми підвищення міжнародної конкурентоспроможності слаборозвинених економік в умовах глобалізації.

41. Економічні моделі і стратегії для країн, що розвиваються.

42. Стратегія сталого розвитку та імовірні межі її використання.

43. Проблеми управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю в світлі цивілізаційних викликів.

44. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах постіндустріального і постекономічного суспільства.

45. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та економічні аспекти зіткнення і взаємодії цивілізацій.

46. Цивілізаційні комунікаційні процеси та підвищення міжнародної конкурентоспроможності: Схід - Захід, Північ - Південь.

Частина II. Управління зовнішньоекономічною діяльністю

1. Зміст, ознаки, суб'єкти та об'єкти зовнішньоекономічної діяльності.

2. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності та їх характеристика.

3. Макросистема показників зовнішньоекономічної діяльності.

Платіжний баланс країни та його структура.

4. Роль держави в регулюванні зовнішньоекономічного сектора економіки..

5. Напрями, методи та інструменти державного регулювання ЗЕД.

6. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Законодавча база ЗЕД.

7. Митне (тарифне) регулювання зовнішньоторговельної діяльності. Види митного режиму в Україні.

8. Основні види податків, запроваджені для суб'єктів ЗЕД в Україні. Чинні пільги в ЗЕД і механізм їх надання.

9. Митні податки та збори. Єдиний митний тариф України: сутність і зміст.

10. Зміст, принципи, порядок і органи митного контролю.

11. Нетарифне регулювання зовнішньоторговельної діяльності.

12. Ліцензування та квотування як інструменти регулювання зовнішньої торгівлі.

13. Державне регулювання прямих іноземних інвестицій.

14. Валютне регулювання. Взаємозв'язок між станом платіжного балансу та валютним курсом.

15. Загальні та специфічні функції управління ЗЕД підприємства.

16. Організаційна структура служби ЗЕД підприємства. Фактори і принципи її формування.

17. Організацій та управління зовнішньоекономічною діяльністю у міжкультурному середовищі.
18. Стратегічні рішення у ЗЕД підприємства. Етапи і рівні розробки стратегії ЗЕД підприємства.
19. Методи оцінки зовнішньоекономічної ситуації та вибору напрямів розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
20. Маркетинговий план зовнішньоекономічної діяльності.
21. Експортна ініціатива та мотиви експорту. Детермінанти успішного експорту.
22. Маркетингові стратегії проникнення підприємства на зовнішні ринки.
23. Особливості стратегії і ринкової поведінки малих, середніх та великих фірм на зовнішньому ринку.
24. Цінова політика фірми на зовнішніх ринках.
25. Організація пошуку потенційних торгових партнерів.
26. Документарне забезпечення експортно-імпортного процесу.
27. Види зовнішньоторгових контрактів. Структура типового зовнішньоторговельного контракту.
28. Сучасні форми і методи міжнародної торгівлі.
29. Транспортний менеджмент у ЗЕД та логістика.
30. Сутність транспортного забезпечення зовнішньої торгівлі та базових умов постачання товарів від продавця до покупця.
31. Фінансове забезпечення ЗЕД підприємства.
32. Сучасні форми міжнародного кредитування зовнішньої торгівлі.
33. Ризики ЗЕД: причини виникнення, класифікація та методи оцінки.
34. Управління ризиками у менеджменті ЗЕД.
35. Основні ризики зовнішньоторговельних контрактів та напрями їх мінімізації.
36. Основні види страхування в ЗЕД.
37. Зовнішньоторгові канали та посередники.
38. Організація співпраці із торговими посередниками. Принципи винагороди торгових посередників.
39. Контроль та оцінка ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства.
40. Фінансовий аналіз інвестиційних проектів із залученням іноземних інвестицій та його особливості.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

При опануванні дисципліни УМКСтаЗЕД у доповнення до основного матеріалу, що викладається в лекціях та розглядається на семінарських (практичних) заняттях, цілий ряд питань виноситься на самостійне опрацювання.

Самостійна робота студентів включає різні форми, зокрема:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до семінарських (практичних) занять;
- підготовка презентації доповідей на попередньо обрану тему;
- підбір та огляд літературних джерел за заданою проблематикою;
- систематика вивченого матеріалу науки (дисципліни) перед написанням модулів та екзамену;
- виконання курсової роботи та індивідуальних завдань тощо.

Індивідуальні завдання є однією з форм самостійної роботи студентів, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

До індивідуальних завдань належать: підготовка рефератів, підготовка доповідей, есе, аналітичних звітів, аналітичний розгляд наукових публікацій, власні дослідження до конференцій тощо.

Індивідуальні завдання самостійно виконуються студентами під керівництвом викладача.

Курсова робота є різновидом індивідуального завдання, що базується на матеріалі усієї навчальної дисципліни, узагальнено характеризує рівень його засвоєння та здатність до застосування отриманих знань у конкретних ситуаціях.

Мета написання курсової роботи, як проміжного етапу підготовки до випускових випробовувань, полягає у розширенні й поглибленні теоретичних і практичних знань студентів у сфері управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю (далі - ЗЕД);

розвитку навичок самостійної творчої роботи з обраної проблематики; вмінь знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел, узагальнювати, систематизувати і аналізувати фактичний матеріал; самостійно проводити дослідження та формулювати обґрунтовані висновки, аргументувати власну точку зору.

4.1. Рекомендована тематика індивідуальних завдань

(контрольних робіт для студентів заочної форми навчання)

1. Економічна сутність конкуренції та її роль у ринковій економіці.
2. Міжнародна конкуренція.
3. Види конкурентних середовищ та фактори впливу на конкуренцію.
4. Поняття конкурентоспроможності.
5. Міжнародна конкуренція і конкурентоспроможність.
6. Міжнародний ринок та ринкові ніші.
7. Підприємство і конкурентоспроможність галузі та національної економіки.
8. Типологія стратегій міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
9. Еволюція підходів до формування міжнародних стратегій підприємства.
10. Стратегія збільшення обсягів виробництва.
11. Принципи формування стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
12. Види стратегій міжнародної конкурентоспроможності.
13. Конкурентні стратегії у сфері масового виробництва.
14. Теорія і моделі формування та конкурентоспроможності кластерів.
15. Стратегії регіонального розвитку та формування індустріальних кластерів.
16. «Теорія ромба» М. Портера і формування конкурентних переваг.
17. Кластерні стратегії створення конкурентних переваг.
18. Кластеротворення: передумови, механізми, стратегії.
19. Типові стратегії фірми за М. Портером.
20. Роль уряду в досягненні конкурентоспроможності країни.
21. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: американська (ліберальна) модель регулювання.

22. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: німецька модель господарювання.
23. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: англійська модель ринкової економіки.
24. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: японська модель регулювання ринкових відносин.
25. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: моделі ринку країн, що розвиваються.
26. Особливості управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю в перехідних економіках.
27. Завдання стратегії зростання та передумови посилення міжнародної конкурентоспроможності України.
28. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті розвитку економіки Європейського союзу.
29. Стратегічні пріоритети Північноамериканської зони вільної торгівлі та національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності.
30. Моделі і стратегії розвитку країн Південно-східної Азії.
31. Еволюція інституцій регулювання міжнародних економічних відносин.
32. Міжнародне регулювання руху товарів, послуг і продуктів інтелектуальної власності.
33. Регулювання міжнародних фінансових відносин та міжнародна конкурентоспроможність.
34. Проблема реформування міжнародних економічних організацій.
35. Роль міжнародного валютного фонду у забезпеченні та міжнародної конкурентоспроможності.
36. Суть, причини і тенденції глобалізації.
37. Особливості конкуренції у глобальних галузях.
38. Джерела конкурентної переваги і перешкоди для глобальної конкуренції.
39. Глобальні стратегії підприємств. Порівняння глобальної та багатонаціональної стратегії підприємства.
40. Проблеми підвищення міжнародної конкурентоспроможності слаборозвинених економік в умовах глобалізації.
41. Економічні моделі і стратегії для країн, що розвиваються.

42. Стратегія сталого розвитку та імовірні межі її використання.

43. Проблеми управління міжнародною конкурентоспроможністю в світлі цивілізаційних викликів.

44. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю в умовах постіндустріального і постеконічного суспільства.

45. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та економічні аспекти зіткнення і взаємодії цивілізацій.

46. Цивілізаційні комунікаційні процеси та підвищення міжнародної конкурентоспроможності: Схід - Захід, Північ - Південь.

4.2. Рекомендована тематика курсових робіт

1. Тенденції розвитку світового ринку капіталів та їх вплив на інвестиційну діяльність в Україні.

2. Тенденції розвитку світового паливно-енергетичного ринку та їх вплив на вітчизняне товаровиробництво.

3. Стратегія розвитку економічної співпраці між Україною та Німеччиною (або іншою країною ОЕСР за вибором студента).

4. Торговельно-економічні взаємовідносини Європейського Союзу та України в умовах імплементації Угоди про Асоціацію.

5. Розвиток співпраці між Україною та країнами ЄС у фінансовій сфері (або іншим напрямом співробітництва та партнерства за вибором студента) в умовах імплементації Угоди про Асоціацію.

6. Розвиток співпраці між Україною та країнами ОЕСР у фінансовій сфері (або іншим напрямом співробітництва та партнерства за вибором студента) в умовах глобалізації.

7. Роль кластерів у забезпеченні високого конкурентного статусу національних економік (на прикладі конкретних країн).

8. Формування логістичних транспортних систем у глобальному (європейському) просторі.

9. Курсоутворення в Україні та його вплив на зовнішньоекономічну діяльність підприємства.

10. Стратегія та тактика оптимізації платіжного балансу України.

11. Державне регулювання експортно-імпорتنих операцій в Україні.

12. Зовнішній борг та управління зовнішньої заборгованістю країни.
13. Державна підтримка експорту в умовах членства у СОТ: досвід країн ОЕСР та висновки для України.
14. Напрями удосконалення структури зовнішньої торгівлі України в умовах євроінтеграції.
15. Реалізація експортного потенціалу України на світових ринках аграрної продукції (або іншого виду товарів чи послуг за вибором студента).
16. Підвищення ефективності механізмів регулювання зовнішньої торгівлі України в умовах євроінтеграції.
17. Стратегія та тактика імпортозаміщуючого економічного зростання.
18. Пріоритети та механізми державної політики імпортозаміщення.
19. Підвищення міжнародної конкурентоспроможності економіки України на базі інноваційно-інвестиційної політики.
20. Розвиток виробничо-технологічного фактору міжнародної конкурентоспроможності економіки України.
21. Розвиток людського фактору міжнародної конкурентоспроможності економіки України.
22. Цінова кон'юнктура світового ринку сировини як динамічний фактор конкурентних переваг України.
23. Організаційна структура управління ЗЕД підприємства та напрями її удосконалення.
24. Конкурентоспроможність підприємства та механізми її забезпечення.
25. Маркетингова стратегія виведення імпорتنих товарів на внутрішній ринок.
26. Резерви та напрями підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства-експортера (чи імпортера).
27. Управління валютними ризиками зовнішньоекономічної діяльності фінансово-кредитної установи.
28. Валютно-кредитні фактори ефективності зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта господарювання.
29. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства-експортера (чи імпортера).
30. Управління ціноутворенням як складова конкурентної політики підприємства-експортера (чи імпортера).
31. Прогнозування та моделювання в розвитку підприємства – суб'єкта

зовнішньоекономічної діяльності.

32. Управління вибором напрямів розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

33. Сучасні форми кредитування зовнішньоекономічних операцій підприємства та їх поширення в Україні.

34. Напрями підвищення міжнародної конкурентоспроможності металургійної промисловості України (або іншого виду економічної/промислової діяльності за вибором студента).

35. Підвищення експортного потенціалу металургійної промисловості України (або іншого виду промислової діяльності за вибором студента).

36. Мотивування топ-менеджменту глобальних та транснаціональних корпорацій.

37. Управління розвитком людського ресурсу компанії, в умовах глобальної конкуренції.

38. Організацій та управління зовнішньоекономічною діяльністю у міжкультурному середовищі.

39. Логістичне управління ЗЕД підприємства.

40. Управління ефективністю міжнародної логістичної системи підприємства.

41. Міжнародна логістика як чинник ефективного управління ЗЕД підприємства–експортера (імпортера).

42. Логістика як джерело міжнародних конкурентних переваг національної економіки України.

43. Міжнародний брендинг в системі стратегічних напрямків розвитку транснаціональних корпорацій.

44. Стратегії партнерства великого і малого бізнесу в умовах міжнародної конкуренції.

45. Бізнес-нетворкінг у світовій економіці та його розвиток в Україні.

46. Торговельне посередництво у міжнародній торгівлі та його поширення в Україні.

47. Розвиток е-форм міжнародної торгівлі та їх поширення в Україні.

48. Інтернет як засіб просування товарів і послуг на зарубіжному ринку.

49. Досвід захисту іноземних інвестицій у ЄС та перспективи його використання в Україні.

50. Конкурентоспроможність та безпека національних банківських систем

в умовах глобалізації.

51. Стратегічні напрямки забезпечення конкурентного лідерства фірми на світових ринках (на прикладі конкретної компанії).

52. Напрями та механізми залучення іноземних інвестицій в Україну.

53. Міжнародна інвестиційна привабливість українських регіонів та напрями її підвищення.

54. Форми і джерела формування конкурентних переваг у туристичному бізнесі України (або іншому виді бізнесу за вибором студента).

55. Нові тенденції у формуванні міжнародного іміджу України в умовах зміни геополітичних і гео економічних умов.

56. Лізинг на світовому ринку озброєнь та його переваги для України.

57. Деофшоризація в системі прискорення економічного розвитку України.

58. Толінгові операції як засіб виходу підприємств України на закордонні ринки.

59. Кластерні стратегії створення конкурентних переваг (на прикладі регіону).

60. Особливості управління міжнародною конкурентоспроможністю в транзитивних економіках (на прикладі країни, підприємства)

61. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн, що розвиваються (на прикладі країни).

62. Роль міжнародних організацій в управлінні міжнародною конкурентоспроможністю національних економік (на прикладі міжнародної організації).

63. Трансформація національних стратегій міжнародної конкурентоспроможності країн в умовах інтеграції (на прикладі країни).

64. Особливості конкуренції у глобальних галузях (на прикладі підприємства)

65. Переваги й недоліки глобальної та багатонаціональної стратегій підприємства (на прикладі підприємства).

66. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в контексті економічних аспектів взаємодії цивілізацій (на прикладі країни).

67. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах становлення постіндустріального суспільства.

5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольних робіт

5.1. Мета і завдання контрольної роботи

Контрольна робота з «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю» є невід'ємною складовою частиною усього учбового процесу і являє собою важливу форму самостійної роботи студентів по вивченню дисципліни.

Виконання контрольної роботи направлене, з одного боку, на більш глибоке вивчення економічних проблем, з іншого боку, на вироблення у студентів елементарних навичок наукового дослідження, економічного мислення.

Контрольна робота відображає рівень теоретичних знань студента, отриманих в ході вивчення даної дисципліни, і здатність застосовувати їх в реальному житті.

Порядок виконання контрольної роботи наступний:

1. Вибір теми, складання і затвердження плану.
2. Вивчення наукової літератури, статистичного матеріалу.
3. Написання контрольної роботи.
4. Оформлення контрольної роботи.
5. Захист.

5.2. Вибір теми, складання і затвердження плану

Написання контрольної роботи починається з вибору теми. Тематика контрольних робіт розробляється викладачем, який читає лекційний курс, і надається студентам. Відповідно до двох останніх цифр номеру залікової книжки студента групи відбувається закріплення за ним варіанту контрольної роботи.

Визначившись з варіантом контрольної роботи, студент приступає до підбору і вивчення літератури. Значну допомогу в цьому йому може надати перелік літератури (підручників, навчальних посібників, монографій, наукових статей і т.п.), наданий викладачем у ході читання лекцій, а також тематичний каталог учбово-методичного кабінету кафедри міжнародної економіки, політичної економії та управління НМетАУ (ауд. 201, з 13.00 до 16.30).

У процесі вивчення основної і додаткової літератури студент складає

план контрольної роботи, який складається з вступу, трьох-чотирьох вузлових питань, висновку, списку літератури, що використовується.

План узгоджується з керівником, після чого студент приступає до написання тексту контрольної роботи.

5.3. Написання тексту контрольної роботи

Обсяг контрольної роботи в рукописному варіанті повинен складати в середньому 15-20 сторінок.

Робота починається з вступу, обсяг якого не повинен перевищувати 1-2 сторінки. У вступі розкривається актуальність вибраної теми, міра її теоретичної розробки, вказуються основні дискусійні питання, формулюється мета написання роботи і дається пояснення загальної логіки викладу матеріалу.

Далі викладається основна частина, в якій розкривається зміст теми.

Виклад кожного розділу доцільно починати з постановки питання, із з'ясування змісту економічних явищ, що аналізуються і реальних процесів. Потім треба перейти до характеристики властивих даним процесам меж і особливостей, показати різноманіття форм вияву і відобразити їх розвиток. Кожне положення роботи не повинно бути просто декларовано. Його потрібно підкріпити аргументованими роз'ясненнями і науково обґрунтованими доказами.

При написанні контрольної роботи обов'язково потрібно враховувати специфіку даної дисципліни. У економічний аналіз залучаються не тільки зовнішні форми економічних закономірностей - конкретні інституціональні форми і інструменти, керуючі процесом виробництва, обміну, розподілу і споживання матеріальних благ і послуг. Тому при виборі теми контрольної роботи потрібно чітко визначити практичну спрямованість дослідження і при підборі літератури особливу увагу приділити конкретному економіко-статистичному матеріалу. Це можуть бути фінансові і бухгалтерські звіти підприємств, статистичне зведення, бюлетені, матеріали маркетингових і соціологічних досліджень.

У тексті контрольної роботи обов'язково повинні використовуватися основні елементи економічного аналізу: графічне або математичне моделювання, зведені таблиці і діаграми.

На закінчення автор повинен чітко сформулювати основні теоретичні висновки і практичні рекомендації, що органічно витікають з кожного питання його роботи. По своєму об'єму висновок не повинен перевищувати 2 сторінки.

Консультуючись з викладачем в процесі написання роботи, студент може отримати відповіді на всі питання, що його цікавлять.

Готову контрольну роботу студент повинен здати до учбово-методичного кабінету кафедри міжнародної економіки, політичної економії та управління (ауд. 201, з 13.00 до 16.30) не пізніше ніж за 20 календарних днів до іспиту. **Викладач перевіряє роботу в 14 денний строк з дня здачі роботи до кабінету.**

5.4. Оформлення контрольної роботи

Контрольна робота може бути виконана як російською, так і українською мовою.

Перша сторінка роботи – титульний аркуш (див. додаток А). На другій сторінці наводиться план роботи з вказівкою номерів сторінок, які відповідають питанням і підпитанням роботи (див. додаток Б). Текст роботи пишеться на одній стороні стандартного аркуша (формат А4) розбірливо і акуратно.

Допускається представлення контрольної роботи у вигляді комп'ютерного роздруку (Times New Roman, 14; міжсточний інтервал – 1,5; всі поля – 2 см; абзацний відступ 1,25-1,27 см: нумерація сторінок у правому верхньому куті; форматування тексту по ширині). Обов'язковою умовою є наявність полів для зауважень рецензента і нумерація сторінок. Нумери сторінок необхідно розміщувати в правому верхньому куту. На перших трьох сторінках номери не проставляються.

У список літературних джерел, що розташований в кінці контрольної роботи, включається література, яка безпосередньо використана при написанні роботи (вона цитувалася, на неї посилалися або вона послужила відправною точкою при формуванні концепції автора).

Список літератури формується в наступному порядку:

- 1) законодавчі акти України в хронологічному порядку їх прийняття;
- 2) монографії, збірники, статті - в алфавітному порядку прізвищ авторів; що не мають на титульному аркуші автора - в алфавітному розташуванню заголовків.

Зразок бібліографічного оформлення літературних джерел наведений в додатку В.

Всі цитати, що наводяться в роботі, беруться в лапки. При пропуску слів ставлять крапки. При цьому необхідно стежити, щоб таке скорочення не

відбилося на значенні цитат. Необхідні пояснення можуть вміщуватися в самому тексті в дужках або у виносках і обов'язково обумовлені, щоб читач бачив, що обмовка належить автору, а не джерелу, що цитується. Звичайно це робиться вказівкою ініціалів автора контрольної роботи в лапки.

Всі цитати і статистичні дані повинні мати посилання на джерела. Допускається два варіанти оформлення посилань:

- посилання наводиться внизу сторінки і відділяється від тексту горизонтальною лінією. У посиланнях на книги вказується прізвище і ініціали автора, повна назва книги, видавництво, рік видання і кількість сторінок (див. додаток 4а). При декількох посиланнях на одне і те ж джерело на одній сторінці (якщо вони йдуть підряд) досить, не повторюючи його назви, писати “Тамо ж, - З.”. У випадку, коли неодноразово цитується одна і та ж робота, можна не повторювати її кожний раз, а обмежитися прізвищем і ініціалами автора і вказівкою “Вказ. прац., - З.”;

- посилання у вигляді [№, З], де № - номер літературного джерела в списку літератури, що використовується, З - номер сторінки, з якої взята цитата (див. додаток Д).

У разі посереднього цитування, перед назвою джерела ставиться “див. там-то”.

Таблиці, що наводяться в тексті, графіки, діаграми, математичні моделі повинні бути правильно оформлені.

Таблиці нумеруються арабськими цифрами в межах розділу (питання). У правому верхньому куту таблиці над заголовком вміщується напис “Таблиця” з вказівкою номера таблиці. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, розділеного крапкою (див. додаток Е).

Рисунки (графіки, схеми, різні діаграми) також нумеруються в межах розділу. Нумерації складаються з слів “Рисунок” (графік, діаграма), номер розділу, крапка, номер малюнка в розділі. Найменування малюнка вміщують над ілюстрацією, номер малюнка - під нею (див. додаток Е).

При першому посиланні на рисунок (таблицю) вказується його (її) повний номер, при повторному посиланні додають “див.”, наприклад “див. рис. 2.1”. Якщо в роботі одна таблиця (рисунок), її (його) не нумерують і слова “Таблиця” (“Рис.”) не пишуть.

Порушення вимог до оформлення контрольної роботи призводить до необхідності її переробки.

5.5. Захист контрольної роботи

Керівник роботи перевіряє контрольну роботу та виставляє попередню оцінку. Якщо оцінка позитивна, робота допускається до захисту. На роботі зазначається «До захисту», ставиться дата та підпис викладача.

При підготовці до захисту студенту потрібно уважно ознайомитися з критичними зауваженнями рецензента, додатково вивчити питання, що викликали ці зауваження.

Захист контрольної роботи складається з доповіді студента (5 - 7 хвилин) по виконаній роботі та у відповідях на питання, які поставлені в рецензії керівником або виникли в ході захисту. Після цього визначається захищена чи не захищена контрольна робота.

Оцінювання контрольної роботи здійснюється викладачем, на роботі ставиться надпис «Захищено», дата та підпис викладача. Захищена контрольна робота виступає допуском студента до складання іспиту з дисципліни УМКСтаЗЕД.

6. ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Складова частина платіжного балансу країни – рахунок поточних операцій – не включає:

- а) транспортні послуги іноземним державам;
- б) товарний експорт;
- в) чисті доходи від інвестицій;
- г) зміни в активах країни за кордоном.

2. Якщо кажуть, що країна девальвувала свою валюту, то мається на увазі, що:

- а) країна відмовилась від золотого стандарту;
- б) у країні дефіцит торговельного балансу;
- в) внутрішня купівельна спроможність одиниці валюти знизилась;
- г) уряд підвищив ціну, за якою він буде купувати золото.

3. Якщо при режимі фіксованих валютних курсів рівень інфляції в Україні виявиться вищим ніж в інших країнах, то:

- а) український експорт та імпорт зростуть;
- б) український експорт знизиться, а імпорт зросте;
- в) український експорт та імпорт знизяться;
- г) український експорт зросте, а імпорт знизиться.

4. Фармакологічна індустрія Швейцарії є типовим прикладом:

- а) технологічного кластера;
- б) латерального кластера;
- в) територіального кластера;
- г) товарно-виробничого кластера;
- д) змішаного кластера.

5. Серед складових глобальної стратегії фірми немає:

- а) геоекономічної конфігурації;
- б) координації діяльності;
- в) альянсів;
- г) системи обліку та контролю.

6. Визначення стратегії розвитку компанії, виходячи із стадії життєвого циклу виробництва та конкурентної позиції певного виду бізнесу, є змістом моделі:

- а) підприємницьких екосистем;
- б) життєвого циклу галузі ADL/LC;
- в) інтелектуального лідерства;
- г) соконкуренції;
- д) "Бостонської матриці".

7. Які з нижчеперелічених заходів збільшують пропозицію іноземної валюти в обмін на вітчизняну:

- а) імпорт капіталу;
- б) експорт товарів та послуг;
- в) імпорт послуг;
- г) експорт капіталу.

8. Якщо країна з високим рівнем інфляції для того, щоб стримати інфляцію, проводить рестрикційну грошову політику, це призводить до:

- а) підвищення конкурентоспроможності продукції цієї країни;
- б) підвищення обмінного курсу цієї країни;
- в) збільшення експорту;
- г) зниження обмінного курсу країни.

9. Мотивом для виходу на міжнародне економічне середовище для провідної країни не може бути:

- а) доступ до ринків збуту;
- б) доступ до ринків ресурсів;
- в) можливість перенесення шкідливих виробництв за кордон;
- г) правильна відповідь відсутня.

10. Знайдіть логічно зайве:

- а) промислова політика;
- б) податкова політика;
- в) зовнішньоекономічна політика;

г) стабілізаційна політика.

11. Що з наведеного нижче не може вирішити проблему зниження конкурентоспроможності продукції провідних країн внаслідок подорожчання робочої сили:

- а) автоматизація виробництва;
- б) перенесення трудомістких операцій за кордон;
- в) збільшення трудомісткості продукції;
- г) залучення трудових мігрантів.

12. Ліберальність моделі державного управління в США пояснюється:

- а) поступовістю формування системи управління від місцевого до національного;
- б) тим, що в історії країни було мало критичних моментів;
- в) колоніальним минулим країни;
- г) правильно а, б.

13. Джерелом новітніх технологій для промисловості Японії у період становлення (кінець XIX ст.) були:

- а) розробки вітчизняних вчених;
- б) іноземні патенти та ліцензії;
- в) правильна відповідь відсутня;
- г) правильно а, б.

14. Характерною ознакою постіндустріальної економіки є переважання:

- а) сфери послуг;
- б) видобувної промисловості;
- в) переробної промисловості;
- г) сільського господарства.

15. Для здійснення ЗЕД в Україні обов'язковим є:

- а) відкриття валютного рахунку;
- б) відображення в уставі підприємства намірів займатися певним видом ЗЕД;

в) отримання довідки у податковій адміністрації про відсутність заборгованості перед бюджетом по податку на додану вартість;

г) реєстрація для здійснення експортно-імпортних операцій у митних органах.

16. Головною метою ЗЕД суб'єктів підприємницької діяльності є:

а) зниження ризиків за рахунок географічної диверсифікації торгових операцій;

б) максимізація прибутку в довгостроковій перспективі;

в) розширення ринків збуту;

г) використання зовнішніх ресурсів і готової продукції.

17. Перелік товарів і послуг, експорт і імпорт яких підлягає ліцензуванню, встановлюються Кабінетом Міністрів:

а) раз на півріччя;

б) щорічно;

в) раз на два роки;

г) раз на п'ять років.

18. В Україні по відношенню до іноземних суб'єктів господарчої діяльності не може застосовуватися:

а) національний правовий режим;

б) правовий режим найбільшого сприяння;

в) спеціальний правовий режим;

г) дискримінаційний правовий режим.

19. Яка з наведених пошукових сегментацій майбутніх ринків збуту дозволить фірмі мінімізувати витрати, пов'язані із можливою доробкою експортного товару:

а) виявлення універсального, однотипного сегменту ринку у всіх або більшості зарубіжних країн;

б) пошук різних сегментів в кожній країні, яка могла б зацікавитися нашим товаром;

в) виявлення країн з попитом на однорідні товари;

г) пошук ринків з урахуванням необхідності модифікації.

20. Стратегія дисперсного пошуку зовнішніх ринків, коли фірма намагається продавати товари відразу на максимально можливому числі зарубіжних ринків, поступово знижуючи число зарубіжних ринків до певного оптимуму, отримала умовну назву:

- а) стратегія "мурахи";
- б) стратегія "черепахи";
- в) стратегія "бабки";
- г) стратегія "удава".

21. В якій із клітин таблиці повинна бути "розміщена" стратегія диверсифікації напрямів ЗЕД підприємства:

Товар	Ринок	
	Старий(традиційний)	Новий
Старий(традиційний)	I	III
Новий	II	IV

- а) I;
- б) II;
- в) III;
- г) IV.

22. До загальних функцій управління ЗЕД відноситься:

- а) аналітична;
- б) збутова;
- в) контрольна;
- г) логістична;
- д) маркетингова.

23. Який із вказаних чинників не впливає на формування організаційної структури управління ЗЕД:

- а) масштаби ЗЕД;
- б) досвід;
- в) витрати, пов'язані із виробництвом;
- г) інноваційна стратегія головної фірми;

д) технологічна складність продукції.

24. Якщо кількість зарубіжних ринків велика, але вони можуть бути однорідними за групами країн, до яких відбувається експорт, підприємство віддасть перевагу структурі управління ЗЕД:

- а) лінійно-функціональній;
- б) товарно-галузевій;
- в) регіональній;
- г) сегментаційній;
- д) матричній.

25. Коефіцієнт виконання зобов'язань з експорту товарів за фізичним обсягом розраховується за формулою (P_f, Q_f – фактичні ціни і кількість i -ого товару; P_p, Q_p – планові ціни і кількість i -ого товару; n – кількість товарів):

$$\text{а) } \frac{\sum_{i=1}^n P_f * Q_f}{\sum_{i=1}^n P_p * Q_p} \quad \text{б) } \frac{\sum_{i=1}^n P_p * Q_f}{\sum_{i=1}^n P_p * Q_p} \quad \text{в) } \frac{\sum_{i=1}^n P_f * Q_f}{\sum_{i=1}^n P_p * Q_f}$$

26. Експортна (імпортна) операція вважається вигідною, якщо її валютна ефективність:

- а) перевищує поточний валютний курс;
- б) дорівнює 0;
- в) є меншою, ніж валютний курс;
- г) дорівнює 1.

27. Чому буде дорівнювати валютна ефективність імпортової операції, якщо робиться закупка партії товару ($Q=10$ шт.), загальні витрати на придбання якої дорівнюють 12000€. На внутрішньому ринку відповідний товар може бути придбаний за ціною 7800 грн./шт.:

- а) 0,15 грн./€;
- б) 6,0 грн./€
- в) 6,5 грн./€;
- г) 10 грн./€.

28. Показник економічної ефективності імпорту передбачає співвідношення вартості імпортованої продукції на внутрішньому ринку (в грн.) до:

- а) митної вартості товарів, перерахованої у гривні за офіційним курсом;
- б) митної вартості товарів (в грн.), збільшеної на ПДВ та відповідні митні і акцизні збори;
- в) митної вартості товарів (в грн.), збільшеної на мито, ПДВ, відповідні митні і акцизні збори;
- г) митної вартості товарів (в грн.), збільшеної на мито, ПДВ, відповідні митні і акцизні збори, додаткові витрати імпортера на митній території України.

29. Для розрахунку ефективності зовнішньоекономічних операцій, які передбачають кредитування, використовується:

- а) показник кредитного впливу;
- б) коефіцієнт погашення відсотків;
- в) коефіцієнт платоспроможності;
- г) дисконт.

30. Показником, найбільш поширеним в світовій практиці для оцінки ефективності інвестиційних проектів, пов'язаних з імпортом обладнання та устаткування, є:

- а) індекс прибутковості;
- б) балансова норма рентабельності;
- в) внутрішня норма рентабельності;
- г) чиста сьогоденна вартість.

31. Внутрішня норма рентабельності інвестиційного проекту – це така процентна ставка, за якої:

- а) прибутковість інвестиційного проекту є максимально можливою;
- б) норма рентабельності проекту дорівнює середній ставці банківського відсотка;
- в) майбутня вартість грошового потоку від інвестування зводиться до сьогоденної вартості інвестованих коштів;
- г) рівень ризикованості проекту мінімальний.

32. Який із параметрів не використовується при класифікації типів ділової культури:

- а) параметри культури, що впливають на управління організацією (або параметри дії загальної культури на корпоративну культуру);
- б) параметри, що впливають на поведінку людей;
- в) відношення до грошей та інших матеріальних цінностей;
- г) відношення до часу.

33. Для якої з країн є характерним тип корпоративної культури "сім'я":

- а) Канада;
- б) Німеччина;
- в) Швеція;
- г) Японія.

34. Для якої з країн є характерним тип корпоративної культури "керована ракета":

- а) США;
- б) Німеччина;
- в) Англія;
- г) Китай.

35. Що з наведеного має найменше значення для управління дочірніми компаніями (іноземними департаментами) ТНК:

- а) знання місцевих законів;
- б) емоційна стабільність;
- в) управлінський талант;
- г) здатність адаптації до середовища;
- д) комунікаційність.

36. Завершальним етапом вивчення зовнішнього ринку є:

- а) симптоматика ринку і складання довгострокового і короткострокового прогнозу реалізації продукції;

- б) визначення рівня розвитку конкурентних відносин та особливостей поведінки основних конкурентів;
- в) складання довідки на основних потенційних ділових партнерів;
- г) детальне дослідження тих категорій осіб (покупців і споживачів), яким адресована продукція фірми, а також їхніх навичок і мотивів, якими вони керуються у своїй ринковій поведінці.

37. Розрахувати місткість ринку товару А, якщо: обсяг його внутрішнього виробництва дорівнює 100 тис.од., з яких за попередньо підписаними зовнішньоторговими контрактами експортується 15 тис.од.; імпорту товару А - 25 тис. од.; його складські запаси скоротилися на 5 тис.од.:

- а) 115 тис.шт.;
- б) 110 тис. шт.;
- в) 95 тис.шт.;
- г) 85 тис.шт.;

38. Чому буде дорівнювати частка підприємства Х на ринку товару А, якщо його річний виторг становить 1 млн. грн., загальна місткість ринку дорівнює 200 тис.од., ціна продажу одиниці товару 25 грн./од.:

- а) 20%;
- б) 30%
- в) 40%;
- г) 50%

39. Як може бути охарактеризований попит на товар А (з точки зору цінової еластичності), якщо у разі зниження ціни товару на 10%, обсяг попиту на нього збільшився на 15%:

- а) абсолютно еластичний;
- б) еластичний;
- в) нееластичний;
- г) абсолютно нееластичний;
- д) з одиничною еластичністю.

40. Комерційний документ, який містить прохання покупця відвантажити йому товар на певних умовах, – це:

- а) оферта;
- б) запит;
- в) замовлення;
- г) комерційний лист.

41. Який з нижченаведених товарів не може бути реалізований на біржі:

- а) кукурудза;
- б) золото і срібло;
- в) побутова техніка;
- г) жива велика рогата худоба;
- д) кава;

42. Незайні поставки реального товару за цінами на момент їх здійснення – це операції:

- а) "спот";
- б) форвард;
- в) ф'ючерс;
- г) хеджування.

43. Відтерміновані поставки реального товару за цінами на момент їх фактичного здійснення з урахуванням прогнозованої динаміки цін – це операції:

- а) "спот";
- б) форвард;
- в) ф'ючерс;
- г) хеджування.

44. Головна відмінність договору купівлі-продажу від інших видів договорів полягає в:

- а) переході права власності на товар від продавця до покупця;
- б) відсутності переходу права власності на товар від продавця до покупця;

- в) тимчасовому використанні покупцем товарів продавця;
- г) спільній організації виробництва кінцевої продукції;

45. Яка із наведених умов міжнародного контракту "купівлі-продажу" є універсальною:

- а) предмет контракту;
- б) кількість товару;
- в) ціна;
- г) базисні умови поставки;
- д) строки поставки.

46. Торгові посередники, що виконують доручення підприємців (принципалів) по пошуку для них комерційних партнерів і беруть участь від імені принципалів при підписанні з ними договорів, - це:

- а) комерційні представники;
- б) комісіонери;
- в) повірені;
- г) агенти;
- д) дистриб'ютори.

47. Основною причиною введення територіальних обмежень для проведення торгових операцій посередників є:

- а) спрощення системи контролю за їх діяльністю;
- б) максимальне територіальне охоплення ринку;
- в) необхідність дотримання вимог антимонопольного законодавства;
- г) бажання продавця виключити конкуренцію між декількома його посередниками на одній і тій же території.

48. Право "першої руки" відносно до торгового посередника означає, що:

- а) посередник має право збувати товари за дорученнями продавця виключно на договірній території;
- б) продавець не має права самостійно або через інших посередників збувати на договірній території товар, що входить в номенклатуру товарів посередника;

в) продавець в першу чергу зобов'язаний запропонувати товар йому. І лише у разі відмови продавець може запропонувати той же товар іншому посередникові або безпосередньо покупцеві на умовах не краще, ніж були запропоновані посередникові з переважним правом продажу;

г) продавець повинний усі свої дії в сфері збуту погоджувати із посередником.

49. Найбільш розповсюдженим способом визначення величини винагороди торгових посередників, що в максимальному ступені захищає інтереси продавця, є:

- а) відсоток до експортних цін;
- б) винагорода за окремі доручення;
- в) різниця цін;
- г) аналіз конкурентних пропозицій.

50. Яка з наведених цінових стратегій має короткостроковий характер:

- а) "витрати +";
- б) захисна;
- в) "зняття вершків";
- г) політика "збиткового лідера".

51. Додатковий прибуток фірми, отриманий внаслідок динаміки валютних курсів валют контракту відносно американського долара при довгострокових договорах поставок – це:

- а) валютний дисконт;
- б) валютний демпінг;
- в) валютна маржа;
- г) валютний виграш.

52. Якому з критеріїв надається перевага при розробці власної схеми транспортної логістики або виборі перевізника:

- а) швидкість доставки;
- б) вартість транспортування;
- в) надійність;
- г) гнучкість обслуговування.

53. З якого моменту всі витрати і ризики втрати товару або його пошкодження несе покупець, якщо контракт виконується на умові FAS "Інкотермс" 2010 р.:

- а) коли товар розміщено вздовж борту судна на причалі в обумовленому порту;
- б) коли товар розміщено на борту судна;
- в) коли покупець отримує товар;
- г) коли товар доставлено в порт.

54. Хто укладає договір страхування і сплачує страхову премію згідно з умовою CIF "Інкотермс" 2010 р.?

- а) продавець;
- б) покупець або продавець за домовленістю;
- в) покупець.

55. В якому розділі(статті) зовнішньоторгового контракту можливе введення валютних застережень:

- а) страхування;
- б) ціна товару і умови платежу;
- в) форс-мажорні обставини;
- г) преамбула;
- д) базові умови поставки.

56. Ставки мита бувають:

- а) преференційні, пільгові, повні;
- б) часткові, повні;
- в) преференційні, повні, часткові;
- г) часткові, пільгові, повні.

57. За способом нарахування мито класифікується на:

- а) адвалерне, специфічне, комбіноване, змішане;
- б) внутрішнє та зовнішнє;
- в) пряме та непряме;
- г) пряме, внутрішнє, адвалерне.

58. Який вид мита застосовується в Україні при ввезенні товарів, при виробництві яких використовувались субсидії:

- а) компенсаційне;
- б) спеціальне;
- в) адвалерне;
- г) преференційне.

59. За умови тривалої тенденції до зростання цін запроваджують:

- а) адвалерне мито;
- б) специфічне мито;
- в) змішане мито.

60. Умови групи E (EXW) "Інкотермс" 2010 означають, що:

- а) усі ризики, що пов'язані з доставкою, несе покупець;
- б) усі витрати і ризики, що пов'язані з доставкою товару до місця призначення несе покупець;
- в) усі витрати і ризики, що пов'язані з доставкою товару, несе продавець;
- г) усі витрати щодо транспортування товару несе продавець.

61. Страхування вантажів у міжнародній практиці отримує скорочену назву:

- а) каско;
- б) карго;
- в) ностро;
- г) "зелена карта".

62. Страхування корпусів транспортних засобів у міжнародній практиці отримує скорочену назву:

- а) траско;
- б) каско;
- в) карго;
- г) ностро;
- д) "зелена карта".

7. ПРИКЛАДИ РОЗРАХУНКОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Експортер надає кредит імпортеру на 80% вартості контракту у 100000\$ на 2 роки із розрахунку 6% річних. За умовами угоди оплата кредиту відбувається рівними піврічними внесками через півроку після поставки товару. Поставка 7 липня 2019 р. Розробити графік оплати основного боргу та нарахованих відсотків пропорційним методом. Результати занести в таблицю.

№ трат	Строк оплати чергового боргу	Термін користування кредитом, днів	Залишок основного боргу	Сума основного боргу, що підлягає оплаті, USD	Сума відсотків, що підлягає сплаті, USD	Загальна сума, що підлягає сплаті за борговими зобов'язаннями, USD
001	07.01.____	180				
002	07.07.____	360				
003	07.01.____	540				
004	07.07.____	720				
Підсумок						

2. На підставі даних про план експортних поставок та їх фактичне виконання у 2018 р.:

Експортні товари	План		Факт	
	Обсяг реалізації, шт.	Ціна реалізації, тис. USD/од.	Обсяг реалізації, шт.	Ціна реалізації, тис. USD./од.
A	120	0,5	120	0,5
B	150	0,4	120	0,45
C	50	1,5	50	1,5
D	20	2	22	1,8

визначити ступінь виконання зобов'язань з експорту та у разі їх невиконання визначити основні причини цього.

3. З України до Німеччини експортується партія товару у 1000 шт. Зведені витрати на виробництво цієї партії 490000 грн. Валютний виторг – 21250€. Оплата здійснюється готівкою (Ккр = 1). Передбачувана валютна ефективність операції 35 грн./€. Розрахувати:

- інтегральний ефект експортних та валютних операцій;
- граничне значення вартісних показників (ціни реалізації та собівартості експортованої продукції).

4. Підприємству А запропонували придбати два імпортних верстати - один вартістю 25 тис. дол., а другий - 30 тис. дол. Кожний із цих верстатів дає можливість зменшити оперативні витрати підприємства на наведені нижче суми.

Показники	Інвестиційні проекти	
	Верстат 1	Верстат 2
Обсяг інвестованих коштів, \$	25000	30000
Період експлуатації, роки	5	5
Загальна сума грошового потоку(річна економія), \$ у т.ч. за роками	37000	43000
1	6000	5000
2	8000	8000
3	10000	10000
4	8000	12000
5	5000	8000

Вартість двох верстатів через п'ять років користування дорівнюватиме 0. Який із верстатів слід вибрати підприємству А, якщо для їх придбання воно може одержати кредит під 12% річних?

Для обґрунтування відповіді використати а) метод чистої сьогоденної вартості, б) метод індексу прибутковості; в) метод терміну окупності.

5. Американська фірма продає товар на ринку Німеччини за 100€ за одиницю, а поточний обмінний курс дорівнює 1€:1,27\$. Який додатковий дохід (збиток) отримує ця фірма, якщо з часом курс \$/€ зміниться і становитиме 1:1,4? Чи має місце валютний демпінг? Відповідь обґрунтуйте.

6. Фірма "X" в березні 2018 р. отримала замовлення на поставку турбогенератора потужністю 100 МВт із розрахунком за ковзаючими цінами. Термін поставки - червень 2018 р.

Визначити остаточну ціну контракту, якщо:

- в середньому питома вага складових в готовій продукції: матеріали = 45-55%, заробітна платня і відповідні нарахування на ФОП = 30-40%, постійна складова витрат = 15-25%.

- C_0 (собівартість одиниці продукції на момент прийняття рішення) = 2 млн. дол. США.

- $M_0 = 106,9$ (2017 р. = 111,6%) - індекс внутрішніх оптових цін на матеріали, використовувані в електромашинобудуванні в січні 2017 р.

- $W_0 = 111,9$ (2017 р. = 113%) - індекс заробітної плати в електромашинобудуванні в січні 2017 р.;
- планована норма прибутку - 25%.

7. Визначити ціну продажу на імпортовану продукцію за наданими в таблиці умовами. Назва продукції — кольорові телевізори. Країна виробник — Південна Корея.

Контрактна вартість партії товару	5000 дол. США
Курс НБУ на день сплати митних платежів	28,8 грн/дол.
Митний збір за оформлення митної декларації	0,2 %
Сума фрахту	1000 дол.
Страховання вантажу	800 дол.
Ставки мита	0%
а) преференційні	10%
б) пільгові	20%
Акцизний збір на імпортовану продукцію	10%
ПДВ на імпорт продукції	20%
Питома вага витрат обігу до купівельної ціни	8%
Умовна рентабельність	30%
Умова постачання	FOB

10. Здійснюючи експортно-імпортні операції, підприємство експортує товар на базових умовах поставки FCA. Дані щодо відповідних витрат наведені в таблиці.

Ціна заводу-виробника, тис.грн.	Пакування, тис. грн	Навантаження на транспорт, тис. тис.грн.	Доставка до основного перевізника, тис.грн.	Експортне мито, %	Страховання, 5% до ціни заводу - виробника	Погрузка на основний транспорт тис. грн.	Транспортні витрати, тис.грн.	Розвантаження, тис.грн	Імпортне мито, %	Доставка на фірму тис.грн	Розвантаження на складі, тис. грн
150	1,8	0,8	1	2		0,5	15	1,5	5	2,5	1

За товар отримано валютний виторг в сумі 45 тис. дол. На весь валютний виторг підприємство придбало імпортний товар, ціна якого на внутрішньому ринку 200 тис. грн. Розрахувати ефективність експортно-імпоротної операції та зробити висновок щодо її доцільності.

8. 3 2015 р. з України екпортується товар, витрати на виробництво якого становлять 250000 грн. Валютна вартість контракту 12250\$. Покупцю надано кредит на 5 років з умовою його погашення однаковими частинами, починаючи з першого після поставки року. Плата за кредит - 12%. Отриману валюту

можна продати на валютному аукціоні по 26,05 грн./\$. Визначити ефективність експортної операції та коефіцієнт кредитного впливу за умов, що дисконт дорівнює 15%.

Отримані дані занести таблицю.

№	Валютні надходження	РОКИ				
		2016	2017	2018	2019	2020
1	Погашення кредиту					
2	Заборгованість					
3	Відсотки за кредит					
4	Всього валютних надходжень					
5	Валютні надходження з урахуванням дисконту					підсумок
	Коефіцієнт кредитного впливу					
	Ефективність при оплаті готівкою					
	Ефективність оплати за кредитною схемою					

Чи доцільно продавцю за даних умов торгового кредиту наполягати на встановленні надлишка до ціни товару, щоб компенсувати понесені збитки.

9. Розрахувати розмір імпорتنих митних зборів за наступних умов:

Таблиця - Способи перевезення товару через кордон та по території України

№ oferty	Вид транспорту	Маса, тон	Проїзд дорогам и України, км.	Митне оформлення на митниці поза робочим часом		Митне оформлення поза місцем розташування митних органів	
				Час оформлення	Годин	Час оформлення	Годин
1	Вантажний автомобіль	17	970	Нічний час	4		0
2	Вантажний автомобіль	30	970	Вихідний день	3		0
3	Вантажний автомобіль	42	630		0	Робочий час	5

Курс євро на день пред'явлення митної декларації — 30,72 грн. за 1 євро.

Який із варіантів митного оформлення та перевезення імпортного товару доцільно обрати фірмі?

10. За даними таблиці розрахуйте ціну реалізації імпортного товару, за умов, що торгова надбавка дорівнює 20% та товар не є підакцизним.

Зробіть висновок: яку комерційну оферту слід прийняти підприємству?
 Чи доцільним є імпорт товару за наявності аналогічних товарів вітчизняного виробництва?

№ оферти	Митна вартість одиниці товару, грн.	Ввізне мито, % до митної вартості	Коригуючий відсоток додаткових витрат на території України, % до митної ціни товару	Митні збори, євро на од. товару	Ціна придбання, грн	Торгова надбавка, грн	ПДВ, грн	Ціна реалізації 1 продукції, грн. (5+6+7)
1	1140,15	10%	4,25%	1,5				
2	1229,78	10%	2,90%	2,1				
3	1084,53	5%	3,45%	3,2				
		Ціна аналогічного товару українського вир-ва, грн./од.			1850			

Курс євро на день пред'явлення митної декларації — 30,72 грн. за 1 євро.

11. Продукція постачається на експорт. Визначте величину цін FOB і CIF за наведеними нижче умовними даними (у дол. США):

- вартість товару — 100 000;
- вартість доставки в порт відправлення — 1000;
- вартість вантажно-розвантажувальних робіт з вартістю доставки товару вздовж борта судна — 2000;
- вартість доставки на борт судна — 500;
- фрахт до порту призначення — 5000;
- вартість вантажно-розвантажувальних робіт у країні-імпортері — 2500;
- доставка на склад покупця — 500;
- страхування вантажу — 2000.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Управління міжнародною конкурентоспроможністю: Конспект лекцій / В. В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. – Д.: НМетАУ, 2018.
2. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю: конспект лекцій в 2-х част., призначений для студентів, які навчаються за магістерською освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» спеціальності 051 – економіка (магістерський рівень) / Укл.: В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. – Ч.П. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. – Дніпро: ПБП «ПрінтЕРА», 2019. – 128 с.
3. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Практикум / Укл.: В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. - Дніпро: ПБП «ПрінтЕРА», 2019. - 88 с.
4. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації. - К.: КНЕУ, 2004.
5. Білоцерківець В.В. Нова економіка: зміст та еволюція: монограф. / В.В. Білоцерківець. – Д.: Січ, 2013.
6. Дахно І. І., Бабіч Г. В., Барановська В. М., та ін. Зовнішньоекономічний менеджмент. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 568 с. [Вільний електронний ресурс. – Режим доступу: http://chtyvo.org.ua/authors/Dakhno_Ivan/Zovnishnoekonomichnyi_menedzhment]
7. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку/ За ред. акад. НАН України В.М. Геєця: К.: Ін-т екон. прогнозув. ; Фенікс, 2003.
8. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник. 4-те вид., перероб. та доп. / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, В. В. Ковалевський та інш. - К.: Освіта України, 2012. – 272 с. <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1367>
9. Козик В.В. Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Я.С. Карп'як, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
10. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : підруч. / [О. А. Кириченко, Є. Г. Базовкін, С. А. Єрохін та ін.]; за ред. О. А. Кириченка. - 2-е вид., переробл. і доп. - К. : Знання, 2008. - 518 с. [Некомерційний електронний ресурс. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/135-menedjment-zovnshnoekonomchno-dyalnost-kirichenko-OA.html>]
11. Портер М. Международная конкуренция. - М.: Международные отношения, 1993.

12. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017. - 137 с. [Вільний електронний ресурс. – Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/22432/5/Navch_Posibnyk-ZED_2017.pdf]

Допоміжна література

1. Гребельник О. Основи зовнішньоекономічної діяльності : Підручник/ М-во освіти і науки України, Київський нац. торговельно-економічний ун-т. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 382 с.

2. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю» для студентів спеціальності 073 – Менеджмент (магістерський рівень) / Укл.: В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. – Д.: НМетАУ, 2018.

3. Міжнародна економіка: підручн. / В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня, В.К. Лебедева та ін.; за ред. А.О. Задой, В.М. Тарасевича. - К.: Центр учбової літератури, 2012.

4. Білоцерківець В.В. Нова економіка: сутність та генеза: монограф. / В.В. Білоцерківець, А.В. Лященко. – Д.: Січ, 2007.

5. Пахомов Ю.Н. Цивилизационные модели современности и их исторические корни / Пахомов Ю.Н., С.Б. Крымский, Ю.В. Павленко и др. / под ред. Ю.Н. Пахомова. – К.: Наукова думка, 2002.

6. Резнікова Н. Глобальна економічна взаємозалежність: монограф. / Н. Резнікова. – К.: ТОВ «Вістка», 2013.

7. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Навч. посіб. / За ред. І.Ю. Сіваченка, Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової. – К.: ЦУЛ, 2010.

8. Нариси теорії національної економіки: монограф.; За ред. В.М. Тарасевича. – Д.: Січ, 2015.

9. Періодичні видання «Економіка України», «Фінанси України», «Бюлетень Національного банку України», «Міжнародна економічна політика».

Ресурси Інтернет:

1. European Commission. Eurostat [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.

2. International Monetary Fund [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://imf.org>.

3. OECD.StatExtracts [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stats.oecd.org>.

4. The National Bureau of Economic Research [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nber.org>.

5. The World Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.worldbank.org/>

6. United Nations Conference on Trade and Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unctad.org/en/Pages/statistics.aspx>

7. World Economic Forum. The Global Competitiveness Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018>

8. Інкотермс 2010 в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.incoterms.zed.ua/>

9. Офіційний Web-портал Державного комітету статистик України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.incoterms.zed.ua/>

10. Офіційний Web-портал Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>

11. Офіційний Web-портал Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

12. Офіційний Web-портал Торгово-промислової палати України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uccr.org.ua/>

13. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.biblvnadm.org.ua

14. Нормативна база (будь-які правові пошукові системи, включно системи, що розташовані на офіційних сайтах в мережі Інтернет відповідних органів), у т.ч.:

- Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
- Закон України “Про митний тариф України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584-18>
- Митний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/mk/>

ДОДАТКИ

Додаток А1

Зразок оформлення титульної сторінки
контрольної роботи

Міністерство освіти і науки України
Національна металургійна академія України

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № _____

з дисципліни “Управління міжнародною конкурентоспроможністю за
зовнішньоекономічною діяльністю”

студенту (ки) _____ курсу заочного факультету

групи _____ шифр _____

Прізвище, ім'я та по-батькові _____

Домашня адреса _____

Робота представлена в академію “ _____ ” _____ 20__ р.

Результат співбесіди “ _____ ” _____ 20__ р.

Зразок оформлення титульної сторінки
індивідуального завдання

Міністерство освіти та науки України
Національна металургійна академія України

Кафедра міжнародної економіки, політичної економії та управління

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та
зовнішньоекономічною діяльністю»

на тему: «Стратегії міжнародної конкурентоспроможності в умовах
глобалізації»

Виконав:

студент гр. ЕК902-13з

Петров А.С.

/ підпис /

Перевірив:

к.е.н, доц.

Сидорчук Е.Н.

/ підпис /

Дніпро 2019

Зразки оформлення плану контрольної роботи

План роботи

	стор.
ВСТУП.	3
1. Міжнародна конкурентоспроможність: сутність та зміст.....	5
2. Стратегії зростання.....	10
3. Глобальний контекст конкурентоспроможності.....	17
ВИСНОВКИ.	28
ЛІТЕРАТУРА.	30

Зразок оформлення списку літератури, що використовується

ЛІТЕРАТУРА

1. Баб'як М.Н., Пешенкова Л.А., Рибчук А.В. Економічна теорія: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 208с.
2. Бутук А.И. Экономическая теория: Учебное пособие. – 2-е изд., перераб. и доп.-К.:Викар, 2003.- 668с.
3. Гальчинський А.С., Єщенко П.С. Економічна теорія: Підручник.-К.: Вища школа, 2007. - 540с.
4. Економічна енциклопедія.(У трьох томах. Т.1, Т. 2, Т.3.) /Редколегія: С.В.Мочерний (відп. ред.) та інші. – К.: Видавничий центр „Академія”, - 2000, 2001, 2002.- 864с., 848с., 952с.
5. Економічна теорія: Політекономія: Підручник /За ред.. В.Д.Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2007. – 719 с.

Зразок оформлення посилань

Неокласична школа першорядне значення додає визначенню попиту, виходячи з твердження про те, що “головною вимогою людини є задоволення його потреб, спочатку - життєво необхідних, потім - інших, менш настійних. Отже, на перше місце висувається попит, який є не що інше, як зовнішній вияв більш глибоких потреб людини”¹.

Схильність до споживання - величина відносно постійна, тому “причину порушення рівноваги на товарному ринку потрібно шукати не в процесі виробництва коштів споживання. Це порушення може витікати з диспропорції між пропозицією коштів накопичення і попитом на них”².

¹Пезенти А. Очерки политической экономии. - Т.2. - М.: Прогресс, 1976.- С. 340.

²Жамс Е. История экономической мысли XX века. - М.: Изд-во иностранной литературы, 1959. - С. 250.

“Найбільш знаменний момент, що характеризує заощадження і інвестиції, - затверджує П.Самуельсон, - полягає в тому, що в нашому індустріальному суспільстві вони звичайно здійснюються різними особами і по незалежних один від одного причинах” [8, 250-251].

“Багато які економісти вважають, що такий структурний доказ, як міра концентрації або індекс Герфіндаля, недостатній для визначення міри конкурентності ринку. Більш того, вони затверджують, що треба передусім звернути увагу на саму ринкову поведінку фірм” [3, 214].

Зразок оформлення таблиць та рисунків

Стратегія отримання конкурентних переваг

	Менші витрати	Диференціація
Сфера конкуренції	Широка ціль	Диференціація
	Вузька ціль	Сфокусована диференціація (сегментація)

Рис. 1.3 - Стратегії отримання конкурентних переваг за М. Портером [3, с. 124].

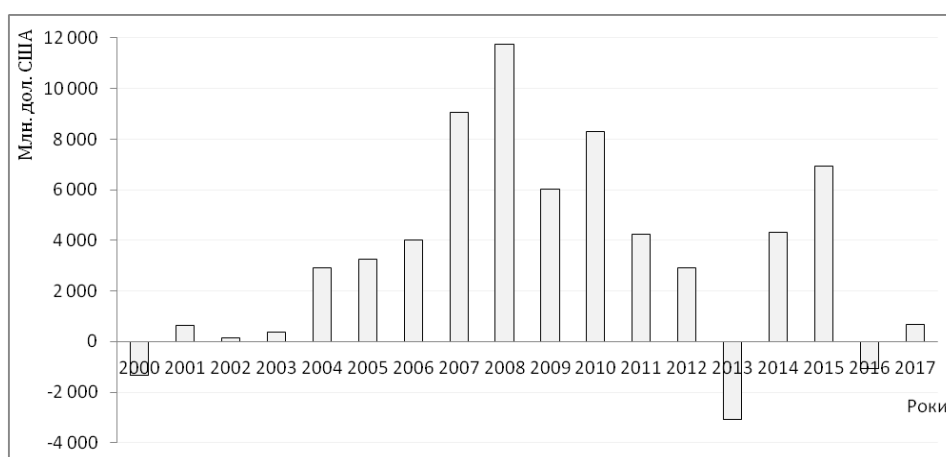

Рис. 2.2 - Динаміка сальдо статті "Кредити та позики" платіжного балансу України, 2000-2016 рр. [розроблено автором із використанням [4]].

Таблиця 2.1 - Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) (2010-2017) [4]¹

Станом на 01.01.	Прямі інвестиції в Україну, (млн.дол. США)	Прямі інвестиції з України, (млн.дол. США)
2010	38 992,9	5 760,5
2011	45 370,0	6 402,8
2012	48 197,6	6 435,4
2013	51 705,3	6 568,1
2014	53 704,0	6 702,9
2015	40 725,4	6 456,2
2016	36 154,5	6 315,2
2017	37 513,6	6 346,3
31.12.2017	39 144,0	6 339,8

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.